

УДК 657

Вигівська І.М.

к.е.н., доцент

доцент кафедри обліку і аудиту

Житомирський державний технологічний університет

м. Житомир, Україна

Григоревська О.О.

к.е.н., доцент

доцент кафедри обліку і аудиту

Київський національний університет технологій та дизайну

м. Київ, Україна

РИЗИКИ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ: ОБЛІКОВИЙ ВИМІР

Гібридна війна здійснює деструктивний вплив на всі функції держави (політичну, економічну, соціальну, правоохоронну, екологічну, гуманітарну тощо) та суспільство вцілому. Наслідками прояву даного явища є: негативні процеси у навколишньому середовищі (екологічні збитки); втрата об'єктів власності та руйнування енергетичної, транспортної, комунальної, соціальної, житлової, виробничої інфраструктури; погіршення інвестиційного клімату; соціальне та гуманітарне навантаження; викривлення та асиметрія інформації; погіршення економічних показників тощо.

Бізнес в конфліктний час, зумовлений проявами гібридної війни, має значний вплив на вирішення питання миру. Це ґрунтується на зацікавленості бізнес-одиниць у продовженні здійснення господарської діяльності та отриманні прибутків, розвитку компаній, впровадження інновацій та можливості інвестування. Однак, поряд з цим, бізнес перебуває під впливом негативних факторів та явищ (не лише в умовах гібридної війни, а і у повсякденні). Як наслідок, ймовірність негативного впливу проявів гібридної війни трансформується у ризик, який при високому ступені (рівні) реалізації може завдати критичних втрат та утворити катастрофічний стан бізнесу. Тому підприємства повинні зосередитись на мінімізації негативного впливу та забезпеченні миру.

Постає необхідність виявлення ризиків господарювання для бізнесу, який здійснюється в умовах гібридної війни, та окреслити їх наслідки, можливі шляхи їх уникнення.

У ході дослідження особливостей господарської діяльності вітчизняних бізнес-одиниць, які функціонують в умовах гібридної війни та, зокрема, у зонах конфліктів, було визначено ризики їх господарювання (табл. 1).

Таблиця 1

Основні ризики бізнесу в умовах гібридної війни

№ з/п	Вид господарського ризику	Коротка характеристика ризику, його наслідки
1	2	3
1	Репутаційний ризик	формування негативного іміджу бізнес-одиниці у зв'язку з її діями на території конфлікту (співпраці) або бездіяльністю у миротворчості, дипломатії, гуманітарної допомоги
2	Стратегічний ризик	неможливість дотримання курсу програми стратегічного розвитку підприємства, його кардинальна зміна
3	Інформаційний ризик	понесення втрат у результаті прийняття рішень в умовах неповноти, недостовірності, неточності, несвоечасності, неоперативності, викривленості та асиметричності інформації
4	Ризик країни (територіальний)	отримання збитків (недотримання прибутку) при веденні бізнесу з підприємствами, що перебувають під юрисдикцією соціально-економічно нестабільних територій держави (конфліктні зони)
5	Часовий ризик	понесення втрат при здійсненні господарської діяльності у невдалий період часу (наприклад, збройного конфлікту, «інформаційної війни» тощо)
6	Майновий ризик	втрати майна підприємства у результаті незаконного заволодіння ним, розкрадання чи знищення
7	Ризик погіршення фінансової стійкості	розбалансованість структури капіталу, зумовлена незбалансованістю позитивних і негативних грошових потоків
8	Ризик неплатоспроможності	повна або часткова неможливість здійснення розрахунків за зобов'язаннями підприємства, зумовлена розбалансованістю у часі позитивних і негативних грошових потоків, повною відсутністю грошових надходжень
9	Інфляційний ризик	знецінення реальної вартості капіталу підприємства та його доходів при високому чи зростаючому рівнях інфляції, спричинених монетарними та немонетарними причинами як наслідок гібридної війни
10	Ризик зниження прибутковості (упущеної вигоди)	виникнення втрат, отримання збитків або недоотримання прибутку внаслідок незастосування управлінських заходів, заходів безпеки та мінімізації ризиків тощо, які забезпечили б успішність господарських процесів (операцій) підприємства
11	Інвестиційний ризик	неотримання доходів від інвестицій у діяльність підприємств, які функціонують у зонах конфлікту, перебувають під впливом агресора тощо
12	Моральний ризик	проявляється через дії або бездіяльність, спрямовані на задоволення власних потреб (цілей; корисності) підприємства без урахування інтересів інших суб'єктів (контрагентів, працівників, населення тощо) зони конфлікту та держави вцілому
13	Юридичний ризик	економічні втрати від внесення змін до нормативно-правових актів, що обмежують ведення бізнесу, та недотримання контрагентами норм чинного законодавства
14	Соціальний ризик	ймовірність матеріального незабезпечення працівників (втрата заробітку) з причин припинення діяльності бізнес-одиниці, низької соціальної відповідальності бізнесу (не здійснення

<i>№ з/п</i>	<i>Вид господарського ризику</i>	<i>Коротка характеристика ризику, його наслідки</i>
1	2	3
		миротворчості у зонах конфлікту, відсутність соціальної підтримки окупованих територій (гуманітарна допомога, благодійна діяльність тощо))

Ідентифікація ризиків бізнесу в умовах гібридної війни дозволяє керівництву підприємства розробити ефективну систему управління, зокрема ризик-менеджменту, створити необхідну інформаційну систему компанії (включаючи відповідне облікове забезпечення) задля уникнення вищезгаданих ризиків або мінімізації впливу їх негативних наслідків на фінансовий стан суб'єкта господарювання та соціально-економічний стан зони конфлікту в цілому.

УДК 657.1.012

Ганусич В.О.

к.е.н., доцент

доцент кафедри обліку та аудиту

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

м. Ужгород, Україна

ЕКОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Серед глобальних проблем людства чільне місце посідає несприятлива екологічна ситуація. Світове суспільство активно шукає способи зменшення негативного впливу життєдіяльності людини на довкілля. За допомогою економічних важелів вирішують досить широке коло екологічних проблем: від раціонального природокористування до скорочення забруднення навколишнього середовища. Але багато зусиль зводиться нанівець недосконалою системою бухгалтерського обліку, яка нині не оперує достатнім обсягом екологічних показників.

Розробка спеціальних облікових процедур, що стосуються процесів природокористування знаходить своє відображення у працях вітчизняних вчених: Й.Я. Даньківа [1], І.В. Замули [2], О.М. Кондратюк [3], В. С. Лень [4], О. М. Колівешко, О.І. Гриценко [5].

Для комплексного вирішення питань побудови екологічного обліку та екологічного контролю діяльності підприємства необхідно визначити їх місце у системі інформаційного забезпечення процесу управління. Серед сучасних цілей управління виділяється мета – підтримання концепції сталого розвитку, яка прийнята спеціальною комісією ООН і передбачає задоволення сучасних потреб людства без шкоди для задоволення потреб майбутніх поколінь. Концепція сталого розвитку включає три складові: економічну, соціальну та